Perkasa 3 (plotas 75 m^2) tirta prie rotušės pastato R sienos. Perkasos Š dalyje, pašalinus dangas, apie 20–30 cm gylyje atidengti XVII–XVIII a. pamatų fragmentai. Į P nuo jų fiksuoti tik XX a. permaišytos struktūros sluoksniai, suformuoti pamatų tvarkybos arba remonto darbų metu. Neperkasti sluoksniai fiksuoti tik perkasos P dalyje. Čia, po maišyto grunto sluoksniais, 0,8–1 m gylyje pasiektas 20–30 cm storio žvyringas gruntas su pavieniais gyvulių kaulais ir keliomis smulkiomis, neglazūruotos ir neornamentuotos buitinės keramikos šukėmis (XV–XVI a.). Žemiau pasiektas molingas smėlis – įžemis (3 pav.).

Perkasa 4 (plotas 24 m^2) tirta greta rotušės pastato V sienos. Čia, neperkastose vietose, perkasos Š bei P dalyse, fiksuotas 1,4–1,6 m storio kultūrinis sluoksnis. Virš molingo smėlio – įžemio fiksuotas tamsiai pilkos spalvos kiek žvyringas gruntas su pavieniais gyvulių kaulais. Taip pat greta rotušės pamato atidengti XX a. 7–8 dešimtmečių betoniniai pamatų tvirtinimai. Centrinėje perkasos dalyje, apie 7 m ilgio atkarpoje, fiksuoti tik XX a. pabaigos esamų inžinerinių tinklų (šulinio ir vamzdžių) perkasimai.

15 Rotušės Square

In 2023–2024, 4 trenches covering 351 m^2 were excavated in the vicinity of the Town Hall building in Kaunas. In a section along the Town Hall foundations that measured 2–2.5 m in width and up to 3.5 m in depth, the excavations revealed mixed deposits attributable to maintenance or repair work. In the undisturbed areas, a dark grey and slightly gravelly soil was found at a depth of 0.8–1.2 m, measuring 10–20 cm in thickness, with isolated animal bones and sherds of 15th- and 16th-century pottery (Fig. 3). The disturbed layers above the dark grey soil one held no archaeological significance. Beneath, the natural layer composed of clayish sand was reached at a depth of 1–1.4 m. The excavations also uncovered partial structures from the 16th–18th centuries (Figs. 1, 2).

Pavel Vutkin,
Evelina Mačiokaitė

Šv. Gertrūdos gatvė 70

2023 m. Kaune, Šv. Gertrūdos g. 70 sklypo vidiniame kieme, numatytos įrengti šiluminės trasos vietoje, atlikti detalieji tyrimai. Jų metu iki įžemio ištirta viena 30x1,5–2 m perkasa, bendrai 49 m^2 dydžio plotas (1 pav.). Šv. Gertrūdos g. 70 sklypas patenka į Kauno senamiesčio (UK 20171) 49 kvartalą. Apie jį daug istorinių duomenų nėra. Remiantis ankstyviausiais XVIII a. pradžios kartografiniais duomenimis, tyrimų vieta patenka į buvusį Neries pakrantės sausumos ruožą, galbūt užliejamą pakrantę. Šv. Gertrūdos gatvė pradėjo formuotis XVIII a. pabaigoje Neries upei kiek atsitraukus Š–ŠV kryptimi, o intensyvesnis gatvės užstatymas prasidėjo XIX a. pabaigoje. XIX–XX a. pradžioje dabartinis Šv. Gertrūdos g. 70 sklypas buvo užstatytas mediniais pastatais. 1923 m. pastatytas dabartinis mūrinis 2 aukštų namas (Šv. Gertrūdos g. 70 / Jonavos g. 2) (UK 47638). Šiame name buvo įrengti 6 butai, Kaplano parduotuvė, smulkių pirklių sąjunga. 1931 m. name buvo kilęs gaisras.

Anksčiau sklype tyrimai nevykdyti, tačiau nemažai tyrinėti gretimi sklypai. Plačiausiai tyrimai atlikti į PV esančiuose Šv. Gertrūdos g. 51 ir 50A sklypuose 1990, 2015–2016, 2018 m. Po paviršiniais iki 2 m storio nevertingais horizontais aptinkamas neblogai išlikęs XVIII–XIX a. datuojamas kultūrinis sluoksnis su buvusių medinių užstatymų liekanomis. Ankstyviausi

1 pav. Tyrimų situacijos planas: 1 – ištirta perkasa; 2 – ankstesnių archeologinių tyrinėjimų vietos; 3 – KVR teritorijos. E. Mačiokaitės brėž.

Fig. 1. Area plan: 1 – the trench; 2 – past excavations; 3 – protected areas.

kultūriniai sluoksniai sklype siekia XV–XVII a., jie aptikti gylyje apie 3,3–3,7 m (*LIIR*, f. 1, b. 1775; 9960; *ATL 2015 metais*, 2016, p. 271–276).

2023 m. atliktų detaliųjų tyrimų vietoje fiksuotas 1,4–3,5 m storio XIX–XX a. kultūrinis sluoksnis (2 pav.). Nustatyta, kad neperkastose vietose iki 0,6–2,5 m gylio glūdi XX a. horizontai, o žemiau jų tęsiasi piltinio pobūdžio XIX a. sluoksniai su pavieniais XVII–XVIII a. radiniais. Panašu, jog Šv. Gertrūdos g. 70 sklypo teritorijoje žmonių veikla prasidėjo tik XIX a., kai pradėti nemažos apimties paviršiaus formavimo darbai. Įžemis – gelsvas ar pilkas smėlis – pasiektas 1,4–3,5 m gylyje. Įžemyje išryškėjo 9 duobių kontūrai. Jos įvairaus dydžio – siejamos su statybomis ar XIX–XXI a. kvartalo eksploatacine veikla.

Perkasos centrinėje dalyje, 90 cm gylyje, atidengtos XIX a. pabaiga–XX a. pradžia datuojamos koklinės krosnies liekanos (3 pav.). Tai

2 pav. Perkasos V sienelės stratigrafija. P. Vutkin nuotr.

Fig. 2. W section of the trench.

stačiakampio formos, 1x0,7 m dydžio rausvų plytų ir balta glazūra dengtų plokštinių koklių mūro fragmentas. Jo aplinkoje aptikta XIX–XX a. pradžios radinių ir gausių degėsių sluoksnis. Tikėtina, jog krosnis stovėjo medinio pastato viduje, kuris greičiausiai sudegė XX a. 2–3 dešimtmečiais, iki sklype suformuojant mūrinį užstatymą. Kauno savivaldybės nekilnojamojo kultūros paveldo Vertinimo taryba nusprendė nelaikyti krosnies liekanų vertingąja savybe.

Tyrimų metu iš viso aptikti ir inventorinti 53 XVII–XX a. radiniai. Iš jų daugumą sudarė buitinės ir statybinės keramikos fragmentai,

3 pav. Tyrimų metu atidengtos XIX a. pabaigos–XX a. pradžios krosnies liekanos. P. Vutkin nuotr.

Fig. 3. The base of a tiled stove, dating from the late 19th to the early 20th century.

0 5 cm

4 pav. Perkasoje 1 aptiktas stiklinis butelis. R. Sprindžio nuotr.

Fig. 4. A glass bottle from trench 1.

aptikta pavienių stiklo (4 pav.) bei metalo dirbinių. Radiniai perduoti KMM.

Archeobotaninei analizei perduoti 6 mėginiai, paimti iš plote 1 aptiktų XIX–XX a. pradžios duobių. Mėginių bendras tūris prieš flotavimą – 61 l. Mėginiuose rasta 21 degusi ir 335 nedegusios augalų makroliekanos, nedaug itin smuklių gyvūnų osteologinės medžiagos fragmentų ir žuvų žvynų. Daug nedegusių augalų liekanų mėginiuose leidžia manyti, jog šioje vietoje susidariusios gana palankios sąlygos organinei medžiagai išlikti. Visos degusios kultūrinių augalų makroliekanos priklauso kultivuojamoms rūšims. Analizuotuose mėginiuose rastos augalų liekanos leidžia struktūrų užpildų susiformavimą sieti su antropogenine veikla.

Nors šv. Gertrūdos g. 70 sklypas yra visai šalia senamiesčio, jį apgyvendinti pradėta vėlai. Tam, matyt, kliudė išsiliejanti Neris.

70 Šv. Gertrūdos Street

In 2023, detailed excavations covering 49 m² were carried out at 70 Šv. Gertrūdos Street in Kaunas (Fig. 1). Cultural layers spanning the 19th–20th centuries were identified, and they yielded finds from the 17th–20th centuries (Fig. 4). The natural layer of yellowish or grey sand was reached at a depth of 1.4–3.5 m (Fig. 2). The base of a tiled stove dating from the late 19th to the early 20th century was uncovered and attributed to the wooden buildings that existed at the site until the early 20th century (Fig. 3).

KERNAVĖ

Mindaugas Pilkauskas,
Rokas Vengalis

Kriveikiškio gatvė 7

2023 m. vykdyti detalieji tyrimai Kriveikiškio g. 7, Kernavėje (Širvintų r., Kernavės sen.). Sklype planuota vykdyti statybų darbus, o kadangi jis patenka į kultūros vertybių Kernavės archeologinės vietovės (UK 37320) ir Kernavės senojo miesto vietos II (UK 24568) teritorijas, prieš tai buvo būtina atlikti archeologinius tyrimus. Buvo ištirtos 2 perkasos (iš viso 14,6 m²) ir žvalgyti 3 plotai (iš viso 396 m²).

Anksčiau sklype archeologiniai tyrimai vykdyti 2022 m. (*ATL 2022 metais*, 2023, p. 584). Šių tyrimų metu archeologinis sluoksnis fiksuotas tik viename šurfe, kuris tirtas R sklypo pakraštyje (1 pav.). Šiame šurfe po 30 cm storio XX–XXI a. kultūriniu sluoksniu aptiktas iki 40 cm storio archeologinis sluoksnis su XVI–XX a. radiniais – buitine keramika ir gyvulių kaulais. Įžemis (gelsvas smulkus smėlis) pasiek-